

Bijlage bij MER golfbaan De Haar naar aanleiding van commissiebehandeling 14 juni 2011

Naar aanleiding van de behandeling in de raadscommissie Stad en Ruimte van 14 juni 2011 is deze aanvulling op de milieueffectrapportage Uitbreiding Golfbaan de Haar d.d. 28 maart 2011 opgesteld.

Inleiding

In de raadscommissie Stad en Ruimte is de MER voor de uitbreiding van golfbaan De Haar besproken. Door de raadscommissie is gevraagd om een nadere onderbouwing waarbij het ontwerp van de achttien holes golfbaan wordt afgezet tegen de in het rapport genoemde alternatieven op het gebied van:

- te kappen bomen
- recreatief medegebruik van de golfbaan
- parkeren
- ecologische hoofdstructuur

Deze aanvulling op de milieueffectrapportage biedt een analyse van de alternatieven op de vier aspecten. In de aanvulling is een nadere toelichting opgenomen met betrekking tot het keuzeproces van de in beschouwing genomen alternatieven tot één alternatief, uitgewerkt tot het niveau definitief ontwerp.

Het alternatief dat in de MER is behandeld is een onderhandelingsresultaat tussen de partijen door de jaren heen. Door de golfbaan zijn in de loop der tijd aanpassingen gedaan aan het ontwerp van de golfbaan om te komen tot een meest optimaal ontwerp. Voor de golfclub zijn de locatiealternatieven niet aanvaardbaar. Het keuzeproces behelst daarom het al of niet meewerken aan voorliggend ontwerp.

Voor de alternatieven is geen golfbaanontwerp gemaakt. Het maken van een golfbaanontwerp is een gespecialiseerd en intensief traject. Daarom is een beoordeling van de verschillende alternatieven uitsluitend globaal te beschouwen.

De locatiealternatieven 1, 2, 3 en de alternatieven van de Vrienden van de Joostenlaan zijn in strijd met het vastgestelde Landinrichtingsplan.

De locatiealternatieven 1, 2, 3 en locatiealternatief 1 van de Vrienden van de Joostenlaan zijn in strijd met het besluit ex artikel 19 WRO (oud) voor de aanleg van het Wielrevelt, het gebied aansluitend aan de oostzijde van de golfbaan. De aanleg van het Wielrevelt is momenteel in uitvoering.

Alternatieven en de wet

De m.e.r.-procedure en de inhoud van het milieueffectrapport zijn geregeld in hoofdstuk 7 van de Wet milieubeheer (Wm 1993, laatst gewijzigd, 2010). In artikel 7.23, lid 1 sub b van de Wm wordt ingegaan op de wijze van omgang met alternatieven in het milieueffectrapport. Een milieueffectrapport bevat: "Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, evenals van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven".

Onder alternatieven, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen, worden kortweg reële alternatieven verstaan. Dat wil zeggen dat alternatieven realistisch moeten zijn; technisch maakbaar, betaalbaar en in principe probleemoplossend. Daarbij geldt dat de alternatieven binnen de competentie van de initiatiefnemer vallen. Indien dit niet het geval is, is het niet noodzakelijk om alternatieven te onderzoeken.

Indien uit de afbakening van alternatieven naar voren komt dat slechts één alternatief kan worden aangeduid als reëel alternatief én het keuzeproces voor één alternatief voldoende is gemotiveerd in een MER, voldoet een MER nog steeds aan de Wet milieubeheer.

Keuzeproces alternatieven

In beschouwing genomen alternatieven

In paragraaf 5.2 van dit MER is een beschrijving opgenomen van de alternatieven die in beschouwing zijn genomen en de motivering van de keuze voor de in beschouwing genomen alternatieven.

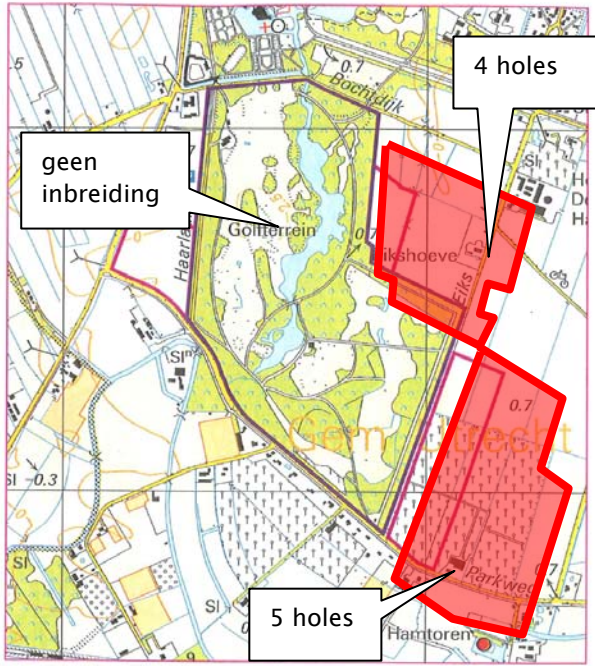
Onderstaand volgt een nadere onderbouwing van het keuzeproces tot onderzoek naar één alternatief in dit MER.

In de MER zijn naast het ontwerp zeven locatiealternatieven in beschouwing genomen. Tabel B.1 geeft een overzicht van de in beschouwing genomen alternatieven.

Tabel B.1 In beschouwing genomen alternatieven

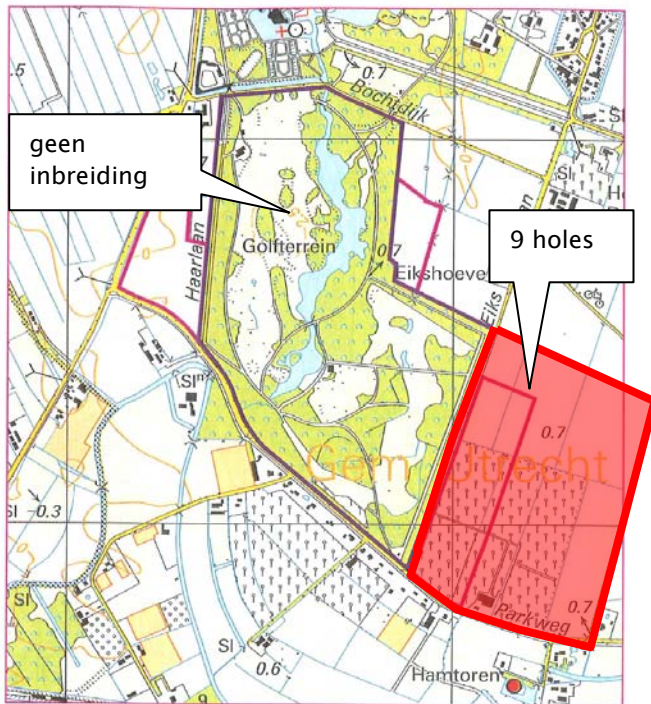
Alternatief	Insteek	Aantal extra holes in Zuiderpark	Aantal extra holes en voorzieningen op uitbreidingslocaties	Omvang uitbreiding
Ontwerp	Maximale inbreiding, minimale uitbreiding	5 extra holes	- 2 holes aan westzijde - 2 holes aan oostzijde - driving range aan noordoostzijde	ca 17 ha
Locatiealternatief 1	Minimale inbreiding, maximale uitbreiding	behoud huidige golfbaan	- 4 holes aan noordoostzijde - 5 holes aan oostzijde - geen nieuwe driving range (huidige driving range voldoet niet)	ca 32 ha
Locatiealternatief 2	Minimale inbreiding, maximale uitbreiding	behoud huidige golfbaan	- 9 holes aan oostzijde - geen nieuwe driving range (huidige driving range voldoet niet)	ca 30 ha
Locatiealternatief 3	Maximale inbreiding, minimale uitbreiding	5 extra holes	- 4 holes aan oostzijde - driving range aan noordoostzijde	ca 18 ha
Locatiealternatief 4	Maximale inbreiding, minimale uitbreiding	5 extra holes	- 2 holes aan westzijde - 2 holes aan oostzijde - driving rang aan noordoostzijde	ca 16 ha
Locatiealternatief Vrienden van Joostenlaan 1	Minder inbreiding, meer uitbreiding	3 extra holes	- driving range + parkeren aan westzijde - 2 holes aan noordoostzijde - 4 holes aan oostzijde	ca 23 ha
Locatiealternatief Vrienden van Joostenlaan 2	Minder inbreiding, meer uitbreiding	3 extra holes	- driving range + parkeren aan westzijde - 4 holes aan noordoostzijde - naar keuze 2 holes aan noordkant of 2 holes aan oostkant	ca 23 ha

Figuur 5.1 t/m 5.4 geeft van de locatiealternatieven een impressie van het benodigd ruimtebeslag buiten het park. Figuur 5.5 geeft een impressie van de in de inspraak ingebracht alternatief van de Vrienden van de Joostenlaan. Van deze locatiealternatieven zijn geen golfbaanontwerpen opgesteld. In figuur 5.6 is het ontwerp van de in dit MER onderzochte alternatief weergegeven.

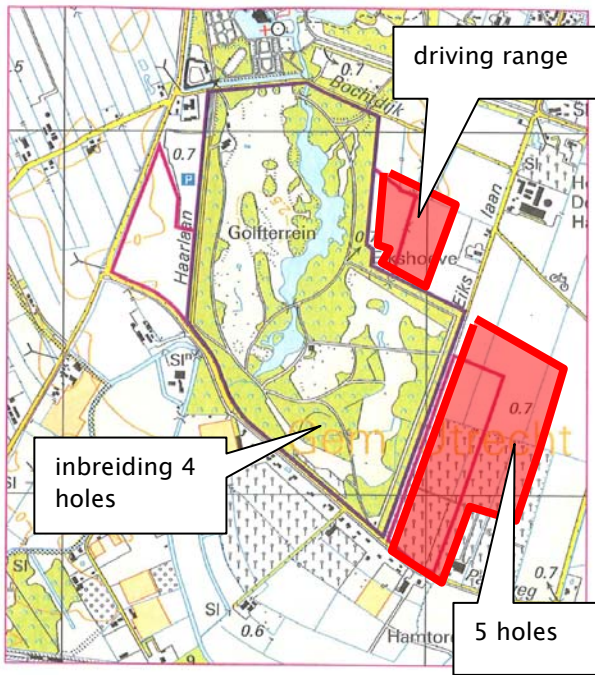
- Bestaande golfbaan
- Uitbreiding golfbaan

Figuur 5.1 Locatiealternatief 1

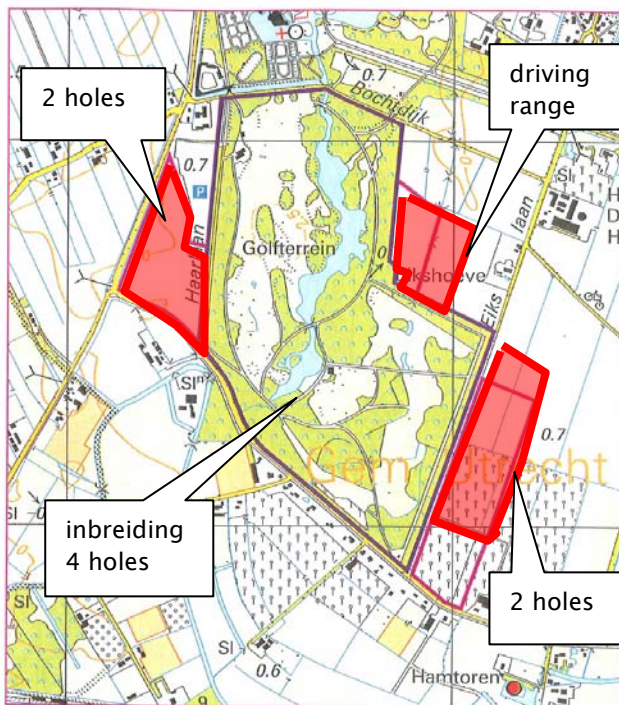

- Bestaande golfbaan
- Uitbreiding golfbaan

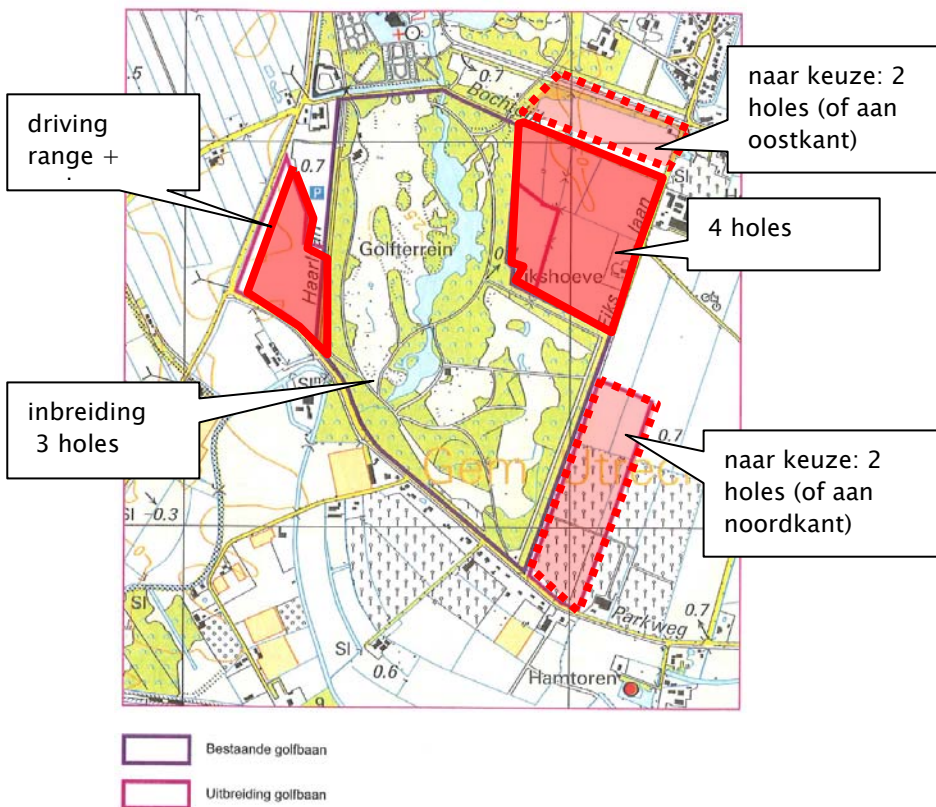
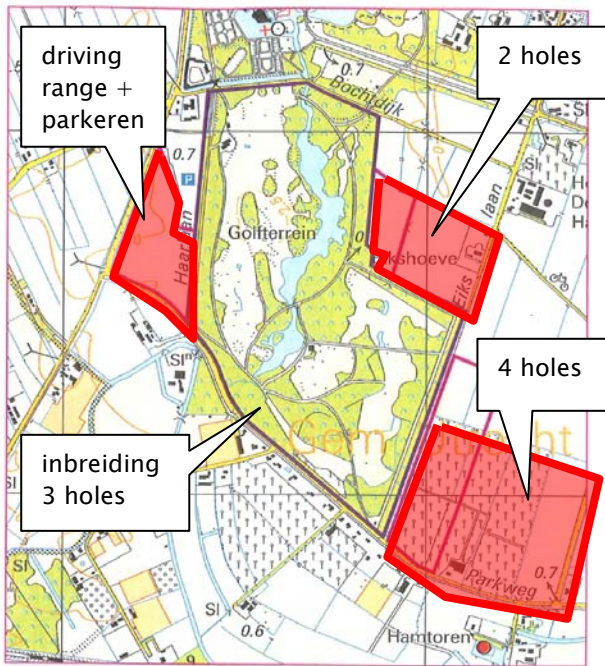
Figuur 5.2 Locatiealternatief 2

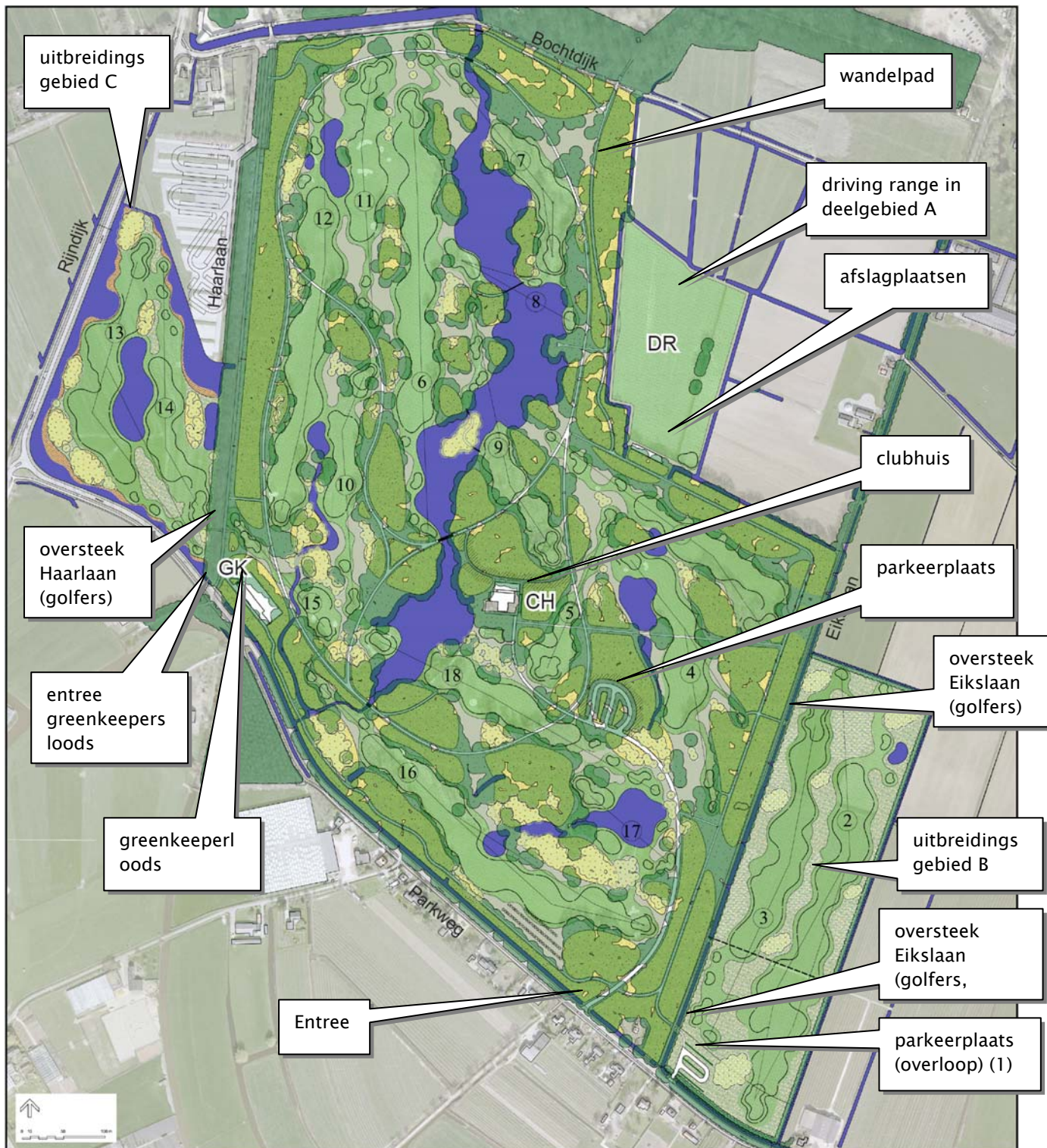
Figuur 5.3 Locatiealternatief 3

Figuur 5.4 Locatiealternatief 4

Figuur 5.5 Locatiealternatief Vrienden van de Joostenlaan

Figuur 5.6 Schetsontwerp Golfbaan De Haar [Bruno Steensels, 2010 & Van Aalderen, 2010]

De alternatieven die in de MER worden beschouwd moeten aan de volgende uitgangspunten voldoen:

Vanuit de golfbaan bezien:

- Uitbreiding van 9 naar 18 holes met een nieuw clubhuis, nieuwe greenkeeperloods en een nieuwe driving range;
- Zoveel mogelijk behoud van de bestaande holes;
- 18 holes binnen het Zuiderpark kan golftechnisch niet los van het feit dat het qua landschap, cultuurhistorie en ecologie ook niet past binnen de beschikbare ruimte;
- Holes buiten het park moeten in de nabijheid van het park liggen, zodat een logische routing gerealiseerd kan worden.

Vanuit het historisch Zuiderpark bezien:

- Waar mogelijk herstel van verloren gegaan cultuurhistorische waarden van rijksmonument: herstel ontwerp Copijn;
- Behoud en waar mogelijk versterking van bestaande landschappelijke, cultuurhistorische en ecologische waarden.

Vanuit het Landinrichtingsplan bezien:

- Zo min mogelijk verlies van ruimte bestemd voor openbare recreatie;
- Zo min mogelijk aantasting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden buiten het bestaande park;
- Versterking recreatieve waarde Zuiderpark in de vorm van routes.

Waarom deze locatie?

In het Landinrichtingsplan Haarzuilens zijn de zoeklocaties voor de uitbreiding van de golfbaan aangegeven. Er is een uitgebreid inspraaktraject door de landinrichtingscommissie geweest, waarbij ook de gemeente Utrecht heeft gereageerd. Uiteindelijk is het Landinrichtingsplan, na een ter visielegging, in 2006 door Provinciale Staten vastgesteld.

Bestuurlijk (Gemeente, Provincie en Landinrichtingscommissie) is de keuze gemaakt om het ruimtebeslag van de golfbaan in het landinrichtingsgebied zo beperkt mogelijk te houden en dus zoveel mogelijk in te breiden in het Zuiderpark. Hiervan uitgaande geeft het in dit MER onderzochte alternatief het beste golfbaanontwerp, waarin zoveel als mogelijk rekening wordt gehouden met bestaande waarden. De keuze voor en begrenzing van de huidige uitbreidingsgebieden is een resultaat van lange discussie en afweging, waarbij het standpunt vanuit de Landinrichtingscommissie (uitbreiding van de golfbaan zoveel mogelijk binnen het Zuiderpark) leidend is geweest.

De uitbreidingen in oostelijke en noordoostelijke richting conform de locatiealternatieven zijn vanwege de realisatie van recreatiegebied Wielrevelt ten oosten van het Zuiderpark inmiddels moeilijk te realiseren.

Het in de MER onderzochte alternatief voldoet het meest aan de doelstellingen en uitgangspunten die gelden vanuit de golfbaan, het herstel van het rijksmonument Zuiderpark en het Landinrichtingsplan . Uit de beschouwing van de zeven alternatieven is naar voren gekomen, dat het in de MER onderzochte alternatief vanuit de uitgangspunten bezien het enige reële locatiealternatief is. Er bestaat daarmee geen alternatieve locatie (meer) voor de golfbaan.

Waarom de voorgestelde inrichting?

Tevens is het in de MER onderzochte alternatief de meest optimale inrichting. De locaties van de holes, bouwwerken, toegangswegen en parkeervoorzieningen zijn ingegeven vanuit golfbaantechnische overwegingen en onderwerp van discussie geweest tussen de diverse betrokken partijen. Een golfbaan wordt aangelegd in de vorm van een 8, waardoor twee lussen van 9 holes ontstaan. Het clubgebouw en parkeerplaats worden op het kruispunt van de 8 gesitueerd. Dit gegeven legt de lay-out van een golfbaan vast.

Zoals in paragraaf 5.3 van de MER beschreven is het milieubelang vroegtijdig en volwaardig in het ontwerp meegenomen. Als basis voor het ontwerp voor de inrichting is een uitgebreid Programma van Eisen opgesteld, waarin de randvoorwaarden en aandachtspunten voor de uitbreiding en herinrichting van de golfbaan vanuit de verschillende milieuaspecten en de verschillende in het gebied betrokken partijen zijn opgenomen. Dit programma is samen met de eisen vanuit golftechnisch oogpunt leidend geweest voor het ontwerp. Het definitief ontwerp houdt daarom rekening met de (belangrijkste) milieuaspecten. Door milieuaspecten vroegtijdig in te brengen in het ontwerpproces is een "milieuvriendelijk" ontwerpproces bevorderd. Het ontwerp is dan ook tevens de basis voor het Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA).

Tabel 5.1   Overzicht globale effectbeoordeling locatiealternatieven
 LET OP: ten opzichte van in dit MER onderzocht alternatief

	Locatiealternatief				Alternatief Joostenlaan	
	1	2	3	4	1	2
Zuiderpark						
Ecologie	++	++	0	0	+	+
Cultuurhistorie: Parkherstel	-	-	0	0	0	0
Recreatie: medegebruik	-	-	0	0	+	+
Golfbaantechnisch	-	-	0	0	-	-
Uitbreidingsgebieden						
Ruimtebeslag Landinrichtingsgebied	--	--	0	0	-	-
Recreatief gebruik	--	--	0	0	-	-
Landschap	--	-	0	0	-	-
Cultuurhistorie	--	-	0	0	0	0
Archeologie	--	--	--	-	--	0
Golfbaantechnisch	0	-	0	0	-	--

Te kappen bomen

Huidige staat van het Zuiderpark

Het Zuiderpark is als rijksmonument vanwege het ontwerp van Copijn in Engelse Landschapsstijl, meer dan honderd jaar na aanleg, toe aan een opknapbeurt. Veel bomen uit het oorspronkelijke plan van Copijn zijn verdwenen, terwijl andere bomen zo groot zijn geworden dat oorspronkelijk bedoelde ruimtelijke verhoudingen verloren zijn gegaan. Ook de ondergroei is deels verdwenen en deels opgekomen op niet beoogde plaatsen. De spanning in het oorspronkelijke ontwerp tussen licht en donker, open en gesloten, zicht en intimiteit is deels verdwenen. Waterlopen en reliëf zijn nog grotendeels intact. Veel paden zijn verdwenen evenals bijzondere beplantingselementen, bruggen en uitzichtpunten. Parkherstel van het Zuiderpark is derhalve zeer wenselijk. In de ontwerpfase is hierover overleg geweest met de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed.

Effecten van het in de MER onderzochte alternatief op aantal te kappen bomen

Voor de realisatie van het ontwerp van het onderzochte alternatief in de MER worden 769 bomen gekapt in het Zuiderpark om de golfbaanuitbreiding mogelijk te maken. De 769 te kappen bomen behoren tot diverse boomsoorten met een stamdiameter van 20 tot 110 cm. Het gaat hierbij om bomen van tussen de 20 en circa 60 jaar oud, voornamelijk van het type eik, esdoorn, es en linde. Een enkele boom van de te kappen bomen verkeert in slechte staat, waardoor gesteld kan worden dat deze bomen ook zonder de golfbaanuitbreiding gekapt zouden moeten worden.

In het kader van de Boswet wordt het verloren bosareaal vanwege de aanleg van de nieuwe golfbaan hergeplant. Gezien de leeftijd van het bos bedraagt de "herplantplicht" 170% = 8,15 ha. Ongeveer 3,6 ha wordt in het gebied van de 18 holes golfbaan hergeplant. De herbeplanting van de overige 4,5 ha zal elders plaatsvinden en wordt in een later stadium verder uitgewerkt.

Beheer

Een substantieel deel van het te kappen bomen bestaat uit zogenaamde opslag, bomen die vanuit de stam of wortels van een bestaande boom zijn gegroeid of bomen die zijn ontstaan door het uitkomen van zaden. Het is te verwachten dat de beheerder van het terrein, indien de aanleg van de golfbaan niet plaats zou vinden een belangrijk deel van de opslag uit beheersoogpunt verwijdert.

Bij het kappen van bomen vanuit het oogpunt van beheer en dunning geldt vanuit de Boswet geen herplantplicht.

Ook in het Noorderpark is een dergelijke onderhoudsmaatregel uitgevoerd. De verwilderde aangroei is gerooid en gesnoeid om de oorspronkelijke structuur, zoals die door Copijn in het ontwerp volgens de principes van de Engelse landschapsstijl bedoeld was, te herstellen. Ook het Zuiderpark is een historisch monument vanwege het parkontwerp van Copijn.

Effecten locatiealternatieven op aantal te kappen bomen

Indien gekozen zou zijn voor één van de locatiealternatieven 1 en 2 is sprake van minder kap op de golfbaan, maar om golftechnische redenen moeten dan doorsteken gemaakt worden. Hiervoor is ook de kap van bomen noodzakelijk. De effecten van de locatiealternatieven 3 en 4 op het aantal te kappen bomen komen naar verwachting overeen met de effecten van het in de MER onderzochte alternatief vanwege de inbreiding met 5 holes in het Zuiderpark. Concrete effectenbeoordeling van de alternatieven op het aantal te kappen bomen is niet mogelijk, omdat van deze locatiealternatieven geen ontwerpen voor een mogelijke golfbaan beschikbaar zijn. Hierdoor is van de locatiealternatieven 3 en 4 niet bekend welke bomen voor de aanleg van de 5 extra holes en overige herinrichtingmaatregelen voor de golfbaanuitbreiding (doorsteek naar holes in uitbreidingsgebieden, nieuwe routing, etc.) in het Zuiderpark zijn beoogd.

Voor de alternatieven van de Vrienden van Joostenlaan hoeft vanwege de inbreiding met 3 holes in het Zuiderpark naar verwachting een minder groot aantal bomen te worden gekapt. Vanwege het ontbreken van een ontwerp voor de alternatieven is niet bekend welke bomen voor de aanleg van de 3 extra holes en overige herinrichtingmaatregelen voor de golfbaanuitbreiding (doorsteek naar holes in uitbreidingsgebieden, nieuwe routing, etc.) in het Zuiderpark zijn beoogd.

Recreatief medegebruik van de golfbaan

Het recreatief medegebruik van het Zuiderpark is het resultaat van onderhandelingen door de Landinrichtingscommissie met betrokken partijen en van een bredere afweging die bij de vaststelling van het Landinrichtingsplan is gemaakt. In het Inspraakverslag is vastgelegd dat de Landinrichtingscommissie akkoord gaat met het uitbreidingsplan van de golfbaan onder de volgende voorwaarden:

- de Haarlaan wordt openbaar toegankelijk voor langzaam verkeer;
- de Eikslaan blijft uitsluitend toegankelijk voor langzaam verkeer;
- de golfclub wordt openbaar toegankelijk en richt zich voornamelijk op mensen uit de regio;
- de golfclub realiseert een driving range waar iedereen – tegen betaling – mag golfen op voorwaarde dat dit landschappelijk kan worden ingepast en de driving range niet wordt verlicht;
- het Zuiderpark wordt via een veilige wandelroute opengesteld voor openbare recreatie;
- uitbreiding moet landschappelijk worden ingepast en dat geldt ook voor parkeren en andere voorzieningen;
- de Landinrichtingscommissie wordt betrokken bij de verdere uitwerking van de uitbreidingsplannen van de golfbaan;
- voor realisering van de uitbreiding moet de Landinrichtingscommissie toestemming geven op het definitieve uitbreidingsplan.

Met het opnemen van de uitbreiding van de golfbaan in het Landinrichtingsplan zijn afspraken gemaakt over recreatief medegebruik van de terreinen voor de golfbaan. Een gewijzigd voorstel voor de golfbaan kan leiden tot de noodzaak om nieuwe afspraken te maken over de diverse vormen van recreatief medegebruik.

Effecten van het in de MER onderzochte alternatief op recreatief medegebruik

Zoals weergegeven in paragraaf 6.9 van de MER heeft de in de MER onderzochte alternatief positieve effecten op de mogelijkheden tot recreatief medegebruik:

- Het Zuiderpark en de golfbaan worden beleefbaar en toegankelijk gemaakt door de realisatie van een openbaar toegankelijk pad op en langs de golfbaan;
- Een openbaar tegen betaling te gebruiken driving range incl. faciliteiten komt beschikbaar;
- Verplaatsing van de entree van de golfbaan maakt het mogelijk de Haarlaan, de oorspronkelijke entree van Kasteel De Haar, in te richten als langzaam verkeersroute.

Effecten locatiealternatieven op recreatief medegebruik

Een golfbaan heeft een gevoelige ondergrond die zeer onderhoudsgevoelig en arbeidsintensief is. De verscheidene types gras worden zeer kort gehouden door fulltime greenkeepers. Het is ondenkbaar dat de holes zelf en de directe omgeving een openbaar karakter krijgen. Daarnaast is de veiligheid van de combinatie van golfspelers en ander publiek in het geding, een golfbal kan serieuze schade aanrichten. Afscherming door bijvoorbeeld netten zou een grote ingreep in het terrein zijn, netten tot 8 meter hoog die ook een risico zijn voor vliegende fauna. Het openstellen van een wandelpad of fietspad dat vervolgens van de golfbaan is af te schermen, medegebruik van de driving range en het toelatingsbeleid leden/gebruikers zijn de instrumenten om het recreatief medegebruik vorm te geven. Dit type medegebruik is voor alle alternatieven globaal gelijk.

Voor de alternatieven 1, 2 en de alternatieven van de Vrienden van de Joostenlaan staat daar tegenover dat door het grote ruimtebeslag buiten de golfbaan meerdere hectaren aan het openbaar recreatiegebied Wielrevelt worden onttrokken.

Bevordering van recreatief medegebruik van het Zuiderpark kan alleen als de golfbaan op een voor de golfclub aanvaardbare manier kan worden uitgebreid. Omdat de locatiealternatieven voor de golfclub niet aanvaardbaar zijn leidt het voorstellen van deze alternatieven tot het afzien van uitbreiding en in het geheel geen recreatief medegebruik van het Zuiderpark.

Parkeren

In de richtlijnen voor het MER is opgenomen dat het multifunctionele parkeren in het onderzoek moet worden betrokken. Aanleiding voor het multifunctionele parkeren is vooral het evenementenparkeren voor evenementen op Kasteel de Haar. Er is steeds gezocht naar parkeerruimte voor ca 1.500 auto's voor 20 dagen per jaar.

Onderzoek naar de effecten van een dergelijke parkeerplaats is niet meegenomen in de MER. Daarvoor zijn verschillende redenen. Met het kasteel is in een eerder stadium afgesproken om in de loop der jaren het aantal evenementen met extra parkeerruimte in dagen per jaar te beperken en uiteindelijk in zijn geheel af te bouwen. Ook is in het plangebied tot nu toe geen terrein gevonden dat voldoende geschikt en aanvaardbaar is als multifunctionele parkeervoorziening. Het evenementenparkeren zal door middel van een tijdelijke ontheffing plaats kunnen vinden en voornamelijk niet worden mogelijk gemaakt in het bestemmingsplan Haarzuilens. Indien er in de (nabije) toekomst toch nog een geschikte locatie wordt gevonden, kan het bestemmen van de evenementen en het evenementenparkeren voor een maximum aantal dagen per jaar als nog in het bestemmingsplan Haarzuilens of via een eigen ruimtelijke procedure worden gefaciliteerd.

Effecten van het in de MER onderzochte alternatief op parkeren

De golfbaan heeft voor de leden een parkeerplaats nabij het clubhuis opgenomen voor circa 80 auto's. Daarnaast is er bij drukte een overloopparkeerplaats voor circa 40 auto's gedacht aan de Parkweg.

Bij alle locatiealternatieven is parkeren voor de golfers voorzien aan de westzijde van het golfterrein, veelal ter plaatse van het huidige parkeerterrein. Parkeren aan de westzijde (langs de Haarlaan) is vanuit de golfbaanoptiek bekeken niet ideaal, zeker niet bij een nieuw clubhuis centraal in het Zuiderpark. De keuze voor behoud van parkeergelegenheid langs de Haarlaan maakt het moeilijk om de Haarlaan openbaar te stellen voor langzaam verkeer. De aantrekkelijkheid en veiligheid van de fietsers en wandelaars om de Haarlaan te gebruiken als recreatieve route vermindert hierdoor.

Bij de locatiealternatieven 1,2 en 3 blijft het weiland, waar nu tijdens evenementen wordt geparkeerd, beschikbaar. Zolang het Parkbos, ten westen van de Rijndijk, niet wordt aangelegd kunnen weilanden daar worden gebruikt.

Ecologische Hoofdstructuur

De bestaande golfbaan heeft de status van Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Nieuwe projecten binnen de EHS zijn niet toegestaan indien deze de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant aantasten, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Dit wordt het zogenaamde "Nee, tenzij-regime" genoemd.

Effecten van het in de MER onderzochte alternatief op EHS

Zoals beschreven in paragraaf 6.5.2 (beschermd gebied) heeft de in de MER onderzochte alternatief een behoorlijke impact op de natuurwaarden in het Zuiderpark, maar creëert het alternatief ook nieuwe natuur op de huidige golfbaan en in de twee uitbreidingsgebieden en heeft het plan een optimalisatie van aanwezige natuurwaarden tot gevolg. Om te kunnen bepalen of de golfbaanuitbreiding, met zowel verlies als winst voor de natuur, de wezenlijke kenmerken en waarden van het EHS-gebied al dan niet significant zal aantasten is een 'nee, tenzij'-toets doorlopen voor het in de MER onderzochte alternatief (zie voor een nadere toelichting op het doorlopen planproces onderstaande tekstbox).

Planproces 'nee, tenzij' toets Uitbreiding Golfbaan de Haar

Op basis van het overleg "MER uitbreiding golfbaan de Haar" op 17 februari 2009 zijn onderzoeken uitgezet (in 2009 en 2010) om meer inzicht te krijgen in de boomstructuur en struiklaag en de diverse soorten in het plangebied. Ook is een overleg gepland met de provincie Utrecht (voorjaar 2009). De provincie (dhr. J. de Pater) heeft tijdens dit overleg aangegeven dat de beschreven effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden in de EHS onvoldoende waren en een nee, tenzij-toetsing noodzakelijk was.

Deze nee, tenzij-toetsing is uitgevoerd in het eind 2010/ begin 2011, na het verkrijgen van alle informatie uit de nog lopende onderzoeken (o.a. broedvogelonderzoek 2010, Vegetatiestructuur De Haar, 2010 en Natuur(her)waardering de Haar, 2010). Hierbij is gebruik gemaakt van het "schema van criteria en hulpmiddelen voor toetsing significantie aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken, Provincie Utrecht, 2008". In een nauwe samenwerking met de provincie is de toetsing van de ingreep (golfbaanuitbreiding) in de EHS uitgevoerd. De discussie concentreerde zich voornamelijk om het verlies (de minnen) van natuurwaarden in de EHS en 'vervangen' (de plussen) van deze natuurwaarden door nieuw biotoop/natuurwaarden in de EHS en om de golfbaan. Daarnaast is het provinciale natuurbeheerplan gedurende het schrijven van het MER en het opstellen van de 'nee, tenzij' toets twee keer gewijzigd. Op 17 september 2010 heeft de gemeente de 'nee, tenzij' toets naar de provincie gestuurd. De toets is in overleg met de provincie en gemeente na een aantal aanpassingsrondes aangescherpt. De provincie vond de eindversie van de 'nee, tenzij' toets van 18 januari 2011; *"een goed voorbeeld van hoe we in de provincie Utrecht een nee, tenzij-onderzoek gedaan willen hebben"*.

Voor de 'nee, tenzij' toetsing heeft de provincie Utrecht vier hoofdaspecten aangewezen die bepalen welke waarden en kenmerken binnen de EHS als wezenlijk worden aangemerkt. In bijlage 6, paragraaf B6.3 van de MER is het beoordelingskader weergegeven.

Uit de 'nee, tenzij'-toets komt naar voren gekomen dat de EHS met de uitbreiding van golfbaan De Haar niet wordt aangetast op de vier hoofdaspecten. Slechts één toetsaspect (de provinciale natuurwaardering) krijgt een significant negatieve beoordeling. Op basis van de waardering van de kaart 'Buiten in Beeld' (Provincie Utrecht, 2010) is door kap van bosopstanden in het Zuiderpark sprake van een aantasting van bossen met de natuurwaarden 'uitstekend' en 'goed'. De integrale (ecologische) toetsing op de vier hoofdaspecten blijft echter buiten de significantie. Deze conclusie wordt ondersteund door de gekozen zorgvuldige inpassing, het ontwikkelen van nieuwe natuur en het nemen van mitigerende en compenserende maatregelen, waardoor de uitbreiding netto meer winst oplevert voor de natuur(waarden) op de toekomstige golfbaan. Het beheerplan wordt daarbij een essentieel document waarmee de bovengenoemde aspecten duurzaam worden gegarandeerd.

Effecten locatiealternatieven op EHS

De locatiealternatieven 1 en 2 hebben geen (significant) negatieve effecten op de EHS. In deze alternatieven is geen sprake van inbreiding in het Zuiderpark (EHS-gebied). De uitbreidingsgebieden van deze alternatieven zijn allen gelegen buiten de EHS. Ook is geen sprake (meer) van externe werking van de golfbaanuitbreidingen op de EHS in het Zuiderpark. In de brief van 3 december 2004 heeft de

minister van LNV, mede namens de minister van VROM, besloten om in de Nota Ruime het 'nee, tenzij'-regime op gebieden in de nabijheid van EHS te laten vervallen.

De effecten van de locatiealternatieven 3 en 4 op EHS komen naar verwachting overeen met de effecten van het in de MER onderzochte alternatief. In deze alternatieven wordt ook uitgegaan van inbreiding met 5 holes in het EHS-gebied. Het is niet bekend waar de 5 extra holes in het EHS-gebied zijn beoogd.

De alternatieven van de Vrienden van Joostenlaan hebben mogelijk ook (significante) effecten op de EHS door de inbreiding met 3 holes in het EHS-gebied. De effecten zijn naar verwachting minder groot vanwege het kleinere ruimtebeslag van de 3 extra holes in het EHS-gebied. Daarnaast is door de realisatie van alle parkeervoorzieningen ten westen van het Zuiderpark het effect op de EHS naar verwachting minder groot, dan het in de MER onderzochte alternatief (parkeervoorzieningen ten westen van het park alsook bij het clubhuis centraal in het Zuiderpark). Concrete effectenbeoordeling van de alternatieven van de Vrienden van Joostenlaan op de EHS is niet mogelijk, omdat van deze locatiealternatieven geen ontwerpen beschikbaar zijn. Hierdoor is niet bekend waar de 3 extra holes in het EHS-gebied zijn beoogd.